

Bộ công cụ tính giá thành theo lệnh sản xuất

Tài liệu thực chiến ERP • AI-X — ai-x.vn • Cập nhật 2026-08-18 02:08:54

Phiên bản PDF miễn phí — liên hệ AI-X để nhận bộ biểu mẫu điền sẵn & tư vấn lộ trình.

Đơn hàng 500.000 hộp giấy: Kế hoạch báo lãi 18%, kế toán chốt sổ lỗ 4.5% vì "chi phí phát sinh ngầm"

Một công ty sản xuất bao bì carton và hộp cứng tại Bình Dương nhận lệnh sản xuất (Job Order) 500.000 hộp bánh kẹo cao cấp xuất khẩu dịp Tết. Bộ phận báo giá và kế hoạch tính toán giá thành định mức ban đầu là 2.850 đ/hộp, giá bán 3.480 đ/hộp, biên lợi nhuận gộp dự kiến đạt 18.1% (lãi ròng khoảng 315 triệu đồng). Tuy nhiên, sau 3 tuần chạy lệnh và giao hàng hoàn tất, phòng Kế toán tổng hợp chi phí thực tế: tổng giá thành đội lên 3.640 đ/hộp, doanh nghiệp bị lỗ ngược hơn 80 triệu đồng trên chính đơn hàng chủ lực.

Khi bóc tách chi phí theo từng lệnh sản xuất (Job Costing), bức tranh rõ ràng chi phí hiện ra rõ mồn một: (1) Số giờ căn chỉnh máy in (Make-ready time) và rửa trục mực bị đội thêm 18 giờ máy do đổi màu mực 4 lần ngoài kế hoạch; (2) Tỷ lệ phế liệu bế hộp thực tế là 7.2% thay vì 3.5% định mức; (3) Chi phí gia công cán màng nhiệt bên ngoài bị phụ thu 15% vì giao hàng gấp ban đêm. Nếu không có cơ chế tập hợp chi phí theo từng lệnh sản xuất (Job Order Costing) thời gian thực, toàn bộ các khoản phát sinh này sẽ bị "hòa tan" vào chi phí sản xuất chung của tháng, và ban giám đốc sẽ tiếp tục nhận những đơn hàng lỗ tương tự trong tương lai. Bộ công cụ này đi kèm SOP SOP-TM-5848 — Tính giá thành theo từng lệnh sản xuất (Job Costing), giúp doanh nghiệp bao bì khóa chặt chi phí từ khi phát lệnh đến khi chốt sổ.

Nguyên lý Job Costing ngành Bao bì: 3 Chân kiềng Chi phí theo Lệnh

Khác với sản xuất đại trà theo quy trình liên tục (Process Costing), sản xuất bao bì mang tính chất đơn chiếc theo đơn đặt hàng (Make-to-Order). Mỗi lệnh sản xuất là một đối tượng tập hợp chi phí độc lập gồm 3 thành phần cấu thành:

- Nguyên vật liệu trực tiếp (Direct Materials): Giấy cuộn/giấy tấm, mực in, màng cán, keo dán, khuôn bế — theo dõi chính xác lượng xuất kho và lượng phế liệu thực tế của lệnh.
- Chi phí máy & Nhân công trực tiếp (Direct Labor & Machine Cost): Giờ máy chạy (Run time) + Giờ cài đặt chuyển đổi (Setup time) nhân với đơn giá giờ máy (Machine Hour Rate) từng công đoạn (In offset, Cán màng, Bế hộp, Dán tự động).
- Chi phí gia công ngoài & Phân bổ gián tiếp (Subcontracting & Overhead): Ép kim, phủ UV định hình, vận

chuyển và chi phí quản lý xưởng phân bổ theo giờ máy chạy.

Giá thành thực tế theo Lệnh = (Vật tư thực xuất – Phế liệu thu hồi) + (Giờ máy thực tế × Đơn giá giờ máy công đoạn) + Chi phí gia công ngoài + Overhead phân bổ

Giấy Couche 300gsm	855,000,000 đ (300 tấn)	886,635,000 đ (311.1 tấn)	+31,635,000 đ (+3.7%)	Phế liệu căn màu in offset vượt định mức 2.2%
Mực in & Bản kẽm CTP	68,400,000 đ	74,800,000 đ	+6,400,000 đ (+9.4%)	Hồng 2 bộ bản kẽm CTP do lỗi file xuất từ R&D
Cơ thời máy in Offset (6 màu)	142,500,000 đ (95 giờ × 1.5tr)	177,000,000 đ (118 giờ × 1.5tr)	+34,500,000 đ (+24.2%)	Dừng máy 23 giờ để căn chỉnh chồng màu và chờ giấy
Gia công cán màng nhiệt	114,000,000 đ (228 đ/hộp)	131,100,000 đ (262.2 đ/hộp)	+17,100,000 đ (+15.0%)	Nhà cung cấp phụ thu ca đêm do giao hàng gấp
Bể tự động & Dán hộp	125,400,000 đ	128,200,000 đ	+2,800,000 đ (+2.2%)	Nằm trong biên độ dung sai cho phép
Chi phí gián tiếp (Overhead)	119,700,000 đ	122,500,000 đ	+2,800,000 đ (+2.3%)	Phân bổ theo giờ máy chạy
Tổng giá thành lệnh	1,425,000,000 đ (2,850 đ/h)	1,520,235,000 đ (3,040 đ/h)	+95,235,000 đ (+6.7%)	Biên gộp rút từ 18.1% xuống còn 11.4%

Sơ đồ bóc tách Dòng chi phí thực tế theo Lệnh sản xuất (Job Costing) LỆNH SẢN XUẤT (JOB ORDER) #MO-2026-PKG500 500,000 HỘP CARTON GIÁ THÀNH: 3,040 Đ/HỘP 1. VẬT TƯ THỰC XUẤT 961.4 TRIỆU ĐỒNG 2. CƠ THỜI & CÔNG MAY 305.2 TRIỆU ĐỒNG 3. GIA CÔNG NGOÀI 131.1 TRIỆU ĐỒNG 4. OVERHEAD PHÂN BỔ 122.5 TRIỆU ĐỒNG VÒNG ĐÓNG GIÁ THÀNH THEO LỆNH (JOB COST CLOSING): Chốt chi phí trong 48h sau giao hàng • Bóc tách biến động (Variance Analysis) Dữ liệu thực tế tự động cập nhật lại vào Thập giá báo cho các đơn sau Hình 1 — Mô hình tập hợp 4 nguồn chi phí về đích danh Lệnh sản xuất bao bì

Bộ công cụ đi kèm SOP-TM-5848: 6 biểu mẫu, dùng đúng lúc

--	--	--	--	--

1	Template dự toán theo lệnh (Job Estimation Sheet)	Khi lập kế hoạch mở lệnh	Phòng Kỹ thuật + Kế hoạch	Dự toán theo định mức lý thuyết, không tính hệ số hao hụt căn máy cho đơn nhỏ
2	Phiếu ghi chi phí theo lệnh (Job Cost Card)	Xuyên suốt quá trình chạy lệnh	Thống kê xưởng / Kế toán chi phí	Đồn phiếu xuất vật tư vào cuối tuần mới nhập, không theo dõi được chi phí phát sinh hàng ngày
3	Phiếu xác nhận sản lượng & Phế liệu	Cuối mỗi ca máy	Trưởng ca máy in / bẻ / dán	Không cân đo chính xác phế liệu tại máy, ghi số lượng ước tính sai lệch thực tế
4	Bảng phân bổ chi phí gián tiếp	Định kỳ cuối tháng	Kế toán giá thành	Phân bổ chi phí chung theo doanh thu thay vì theo số giờ máy chạy thực tế của lệnh
5	Báo cáo chênh lệch dự toán — thực tế (Variance Report)	Trong vòng 48h sau khi hoàn thành lệnh	Kế toán trưởng + GD Sản xuất	Chỉ xem tổng số tiền chênh lệch mà không bóc tách chi tiết do lãng phí vật tư hay do năng suất máy thấp
6	Checklist chốt giá thành lệnh (Job Closing Checklist)	Trước khi khóa sổ lệnh sản xuất	Kế toán giá thành	Khóa sổ khi còn hóa đơn gia công ngoài chưa về, dẫn đến số liệu giá thành bị thiếu sót

Template dữ liệu chuẩn gồm 6 trường bắt buộc: Mã lệnh sản xuất (MO / Job No), Mã sản phẩm & Quy cách bao bì, Số lượng sản xuất thực tế, Chi phí vật tư trực tiếp, Chi phí giờ máy & Nhân công, Giá thành đơn vị thực tế (VNĐ/sản phẩm) .

Quy trình 5 bước tính giá thành theo Lệnh sản xuất bao bì

Bước 1: Khi mở lệnh sản xuất, Kế hoạch và Kỹ thuật lập Bảng dự toán chi phí chi tiết theo định mức BOM và thời gian chạy máy chuẩn. Bước 2: Mọi chi phí phát sinh (phiếu xuất giấy, mực in, hóa đơn gia công ngoài, nhật ký giờ máy) bắt buộc gắn đúng Mã lệnh sản xuất MO. Bước 3: Cuối mỗi ca làm việc, trưởng ca lập Phiếu xác nhận sản lượng hoàn thành và cân đo phế liệu tại chỗ. Bước 4: Trong vòng 48 giờ sau khi hoàn thành giao hàng, Kế toán

giá thành hoàn tất phân bổ chi phí chung và chốt Phiếu giá thành thực tế theo lệnh. Bước 5: Báo cáo chênh lệch (Variance Analysis) được gửi cho Giám đốc Sản xuất và Bộ phận Báo giá để kịp thời điều chỉnh lại định mức kỹ thuật cho các đơn hàng tiếp theo.

Case study thực tế: Kiểm soát giá thành đơn hàng Hộp quà Tết PKG-820

Công ty Bao bì Tân Phát áp dụng phương pháp Job Costing cho đơn hàng 300.000 hộp cứng cao cấp:

Độ trễ số liệu giá thành lệnh	Mất 20 ngày sau khi đóng sổ tháng	48 giờ sau khi giao hàng	Nắm bắt lỗi tức thời từng đơn
Sai lệch giữa giá thành dự toán vs thực tế	Lệch từ 8.5% – 15% (không rõ nguyên nhân)	Kiểm soát sai lệch < 2.5%	Loại bỏ hoàn toàn các đơn hàng lỗ ngầm
Tỷ lệ phế liệu in & bế hộp	Bình quân 6.8% (thất thoát lớn)	Giảm còn 3.2%	Tiết kiệm hơn 48 triệu đồng tiền giấy
Độ chính xác của báo giá đơn hàng mới	Chỉ 65% đơn hàng đạt biên lợi nhuận mục tiêu	94.2% đơn hàng đạt đúng biên lợi nhuận	Tự tin đàm phán giá với khách hàng lớn
Tổng lợi nhuận gia tăng / năm	Chặn đứng đơn lỗ + giảm phế liệu + tối ưu giờ máy	Tăng thêm +185 triệu đ / năm	

4 Chỉ số KPI quản trị giá thành theo lệnh sản xuất

Tỷ lệ chênh lệch giá thành lệnh (Cost Variance)	$ (\text{Giá thành thực tế} - \text{Giá thành dự toán}) \div \text{Dự toán} \times 100\%$	$\leq 3.0\%$	Vượt 5%: Bắt buộc lập biên bản phân tích nguyên nhân vật tư và giờ máy
Thời gian chốt sổ giá thành lệnh (Job Closing Time)	Thời gian từ khi nhập kho thành phẩm đến khi có báo cáo giá thành	≤ 48 giờ	Quá 3 ngày: Rà soát lại việc cập nhật chứng từ của bộ phận mua hàng
Tỷ lệ phế liệu thực tế theo lệnh (Scrap Rate)	$(\text{Khối lượng phế liệu thực tế} \div \text{Khối lượng vật tư xuất}) \times 100\%$	$\leq 3.5\%$	Vượt 4.5%: Kiểm tra lại chất lượng khuôn bế và tay nghề thợ máy

Tỷ lệ đơn hàng đạt biên lợi nhuận mục tiêu	$(\text{Số lệnh có Gross Margin} \geq \text{Target} \div \text{Tổng số lệnh hoàn thành}) \times 100\%$	$\geq 90\%$	Dưới 85%: Rà soát lại Thấp giá báo và hệ số đơn giá giờ máy
--	--	-------------	---

Checklist kỷ luật — 4 nguyên tắc thép của Kế toán giá thành

- Không cho phép xuất kho vật tư mà không có Mã Lệnh sản xuất: Chặn đứng tình trạng xuất vật tư vô danh.
- Ghi nhận chính xác số giờ cài đặt máy (Setup time) và giờ chạy (Run time): Tách bạch chi phí chuyển đổi đơn hàng.
- Kiểm đếm và ghi nhận phế liệu ngay tại chân máy sau mỗi ca: Không để phế liệu dồn đống cuối tuần mới cân.
- Chốt giá thành và gửi báo cáo phân tích Variance trong 48 giờ: Đảm bảo số liệu luôn tươi mới phục vụ quyết định kinh doanh.

Lộ trình số hóa Job Costing trên hệ thống ERP Bao bì

Khi ứng dụng phần mềm quản trị sản xuất bao bì chuyên nghiệp (như Odoo Packaging Manufacturing & Costing):

- Tự động tạo Phiếu chi phí lệnh (Job Cost Sheet) theo thời gian thực: Khi công nhân quét mã vạch xuất kho hoặc bấm giờ trên máy tính bảng tại xưởng, hệ thống tự động ghi nhận chi phí vào đúng mã lệnh sản xuất.
- Bảng điều khiển lãi lỗ từng đơn hàng tức thời (Real-time Job P&L Dashboard): Giám đốc nhìn thấy chính xác biên lợi nhuận gộp của từng đơn hàng đang chạy ngay trên điện thoại di động.
- Tự động kết nối dữ liệu thực tế vào cấu trúc Báo giá (Quotation Feedback Loop): Số liệu giờ máy và phế liệu thực tế của các lệnh cũ tự động nuôi thuật toán định mức cho các báo giá mới.

Hành động ngay trong tuần này

Hãy chọn **1 đơn hàng bao bì chuẩn bị chạy trong tuần tới**, áp dụng trọn vẹn 6 biểu mẫu của bộ công cụ Job Costing: lập dự toán chi tiết, theo dõi sát sao giờ máy và phế liệu từng ca, và chốt giá thành trong 48 giờ sau khi giao hàng. Bạn sẽ nhìn thấy từng đồng chi phí đang đi đâu — và nắm chắc chìa khóa để tối ưu hóa lợi nhuận cho xưởng sản xuất của mình.

Toàn bộ biểu mẫu thực hành (Template dự toán, Phiếu ghi chi phí theo lệnh, Phiếu xác nhận sản lượng & phế liệu, Bảng phân bổ chi phí gián tiếp, Báo cáo chênh lệch Variance, Checklist chốt giá thành) được tích hợp trong SOP-TM-5848 — Tính giá thành theo từng lệnh sản xuất (Job Costing) .

AIX • TƯ VẤN TRIỂN KHAI ERP & AI

Cần bộ SOP này chạy trên hệ thống thực tế?

AI-X thiết kế lộ trình ERP & AI 90 ngày riêng cho doanh nghiệp của bạn:
chuẩn hóa dữ liệu — SOP số hóa — dashboard điều hành.

ai-x.vn/contactus

Tài liệu phát hành miễn phí bởi AI-X (ai-x.vn). Vui lòng không chỉnh sửa nội dung khi chia sẻ lại.